

Rolnummer 2520
Arrest nr. 167/2003 van 17 december 2003

A R R E S T

In zake : de prejudiciële vraag betreffende artikel 53, 17°, van het Wetboek van de inkomstenbelasting 1992, gesteld door het Hof van Beroep te Bergen.

Het Arbitragehof,

samengesteld uit de voorzitters M. Melchior en A. Arts, en de rechters P. Martens, M. Bossuyt, E. De Groot, L. Lavrysen en J.-P. Moerman, bijgestaan door de griffier P.-Y. Dutilleux, onder voorzitterschap van voorzitter M. Melchior,

wijst na beraad het volgende arrest :

*

* * *

I. *Onderwerp van de prejudiciële vraag en rechtspleging*

Bij arrest van 11 september 2002 in zake B. Baille en V. Albergo tegen de Belgische Staat, waarvan de expeditie ter griffie van het Arbitragehof is ingekomen op 16 september 2002, heeft het Hof van Beroep te Bergen de volgende prejudiciële vraag gesteld :

« Schendt artikel 53, 17°, van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992 de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, doordat het de leden van de Kamer van volksvertegenwoordigers, de Senaat, de Raden en het Europees Parlement niet toestaat de bijdragen die zij aan hun partij of aan een van de geledingen ervan storten, af te trekken als beroepskosten, terwijl andere politieke mandatarissen wel het recht hebben dat te doen ? »

Memories zijn ingediend door :

- B. Baille en V. Albergo, wonende te 6530 Thuin, rue J. Doye 17;
- de Ministerraad.

B. Baille en V. Albergo hebben een memorie van antwoord ingediend.

Op de openbare terechtzitting van 17 september 2003 :

- zijn verschenen :
 - . Mr. O. D'Aout, advocaat bij de balie te Luik, voor B. Baille en V. Alvergo;
 - . Mr. J.-F. Dizier, advocaat bij de balie te Charleroi, voor de Ministerraad;
- hebben de rechters-verslaggevers J.-P. Moerman en E. De Groot verslag uitgebracht;
- zijn de voornoemde advocaten gehoord;
- is de zaak in beraad genomen.

De bepalingen van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof met betrekking tot de rechtspleging en het gebruik van de talen werden toegepast.

II. *De feiten en de rechtspleging in het bodemgeschil*

De eerste appellant voor de verwijzende rechter was Waals parlementslid. Ter uitvoering van de verbintenissen aangaan in de reciprociteitsovereenkomst die hij op 18 mei 1995 had gesloten met de beweging Ecolo heeft hij maandelijks aan laatstgenoemde het verschil gestort tussen de parlementaire vergoeding die hij ontving en de vergoeding die hij luidens genoemde overeenkomst kon behouden. De Administratie der directe belastingen vestigt te zijnen laste een belastingssupplement voor de aanslagjaren 1997, 1998 en 1999, om reden dat zij de aftrek als beroepskosten van de stortingen die waren verricht ten gunste van de partij Ecolo wilde verwerpen.

De appellanten voor de verwijzende rechter dienen een bezwaarschrift in bij de door de directeur der directe belastingen te Charleroi gemachtigde ambtenaar. Die verklaart de bezwaarschriften ongegrond.

Zij dienen vervolgens een voorziening in bij de Rechtbank van eerste aanleg te Bergen, die hen afwijst om reden dat de betalingen die werden verricht ten gunste van de beweging Ecolo niet konden worden beschouwd als zijnde beroepskosten in de zin van artikel 49 van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992. Tegen die beslissing wordt hoger beroep ingesteld.

Het Hof van Beroep te Bergen vraagt het Arbitragehof te antwoorden op de vraag betreffende de bestaanbaarheid, met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, van artikel 53, 17°, van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992 doordat het de leden van de Kamer van volksvertegenwoordigers, de Senaat, de Raden en het Europees Parlement niet toestaat de bijdragen die zij aan hun partij of aan een van de geledingen ervan storten af te trekken als beroepskosten, terwijl andere politieke mandatarissen wel het recht hebben dat te doen.

III. *In rechte*

- A -

Memorie van de appellanten voor de verwijzende rechter

A.1.1. De appellanten voor de verwijzende rechter zijn van mening dat artikel 53, 17°, van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992 (W.I.B. 1992) de artikelen 10 en 11 van de Grondwet schendt, in zoverre uit het toepassingsgebied van die bepaling heel wat openbare mandatarissen en politieke verkozenen zijn uitgesloten, waaronder bijvoorbeeld de ministers, de burgemeesters, schepenen, O.C.M.W.-voorzitters en tot slot de leden van de bestendige deputatie vóór de wijziging van artikel 53, 17°, bij de wet van 7 maart 2002.

Zij doen gelden dat in het kader van de parlementaire voorbereiding van de wet van 7 april 1995 waarbij die bepaling in het Wetboek van de inkomstenbelastingen is ingevoegd, de bestaande discriminatie reeds door de parlementsleden werd vastgesteld.

A.1.2. Zij doen eveneens gelden dat de invoering in de wetgeving, bij de wet van 7 maart 2002, van een wijziging van dat artikel 53, 17°, van het W.I.B. 1992 om het verbod uit te breiden tot de leden van de bestendige deputatie vanaf het aanslagjaar 2002 het discriminerende karakter van de bepaling gedurende de bekritiseerde periodes bevestigt. De verschillende behandeling die zou bestaan tussen de verschillende categorieën van politieke mandatarissen, politieke verkozenen en burgers zou op zich niet door enig objectief criterium zijn verantwoord, zodat de betwiste tekst wel degelijk strijdig zou zijn met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet.

Memorie van de Ministerraad

A.2.1. De Ministerraad doet gelden dat de wet van 7 april 1995 waarbij artikel 53 van het W.I.B. 1992 is ingevoerd tot doel heeft een fiscaal statuut in te stellen voor de leden van de Kamer van volksvertegenwoordigers, de Senaat, de Gewest- en Gemeenschapsraden en het Europees Parlement. Vóór de invoering van dat fiscaal statuut waren de bedragen die de parlementaire mandatarissen en de raadsleden afstonden aan hun partij onder bepaalde voorwaarden aftrekbaar als beroepskosten. Het ging om een bijzondere forfaitaire aftrek van 50 pct.

Die forfaitaire aftrek, die in feite de percentages en bedragen bedoeld in artikel 51 van het W.I.B. 1992 zoals gewijzigd bij artikel 24 van de wet van 7 december 1988 houdende hervorming van de inkomstenbelasting en wijziging van de met het zegel gelijkgestelde taksen verving, was volgens de Ministerraad onwettig. Er diende dus een eind te worden gemaakt aan die onwettigheid, wat de wetgever heeft gedaan door middel van de wet van 7 april 1995. Het ging er voor de wetgever om elke discriminatie weg te werken door het fiscaal statuut van het parlements lid en het raads lid in overeenstemming te brengen met het grondwettelijk voorschrift en voor het parlements lid en de burger een identiek fiscaal statuut vast te stellen.

A.2.2. De Ministerraad doet verder opmerken dat in het door de Rechtbank van eerste aanleg te Bergen gewezen vonnis van 23 november 2000 niet is verwezen naar artikel 53, 17°, van het W.I.B. 1992, terwijl de

eerste appellant voor de verwijzende rechter te dezen parlementslid is, maar enkel naar artikel 49 van het W.I.B. 1992, waarbij aldus te kennen wordt gegeven dat artikel 53, 17°, van het W.I.B. 1992 alleen maar het gemeen recht van de fiscale aftrek van beroepskosten bevestigt.

A.2.3. Hij brengt verder in herinnering dat een verkozene niet ertoe gemachtigd is zijn verkiezingsuitgaven, die nochtans gebeurden voor een representatieve functie, af te trekken en dat het Hof van Cassatie in die zin heeft geoordeeld in een arrest van 20 februari 1975, volgens hetwelk « de uitgaven van een kandidaat voor zijn reclame tijdens een verkiezingscampagne onbetwistbaar van persoonlijke aard zijn en geen kosten zijn die vereist zijn voor de uitoefening van het beroep ». In het arrest wordt wettig geoordeeld dat die uitgaven niet aftrekbaar zijn volgens de artikelen 49 en 53 van het W.I.B. 1992. De Ministerraad besluit daaruit dat artikel 53, 17°, van het W.I.B. 1992 geen discriminatie in het leven roept ten aanzien van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, maar in tegendeel ertoe strekt te waarborgen dat dezelfde behandeling van toepassing is voor alle politieke mandatarissen.

Memorie van antwoord van de appellanten voor de verwijzende rechter

A.3.1. De appellanten voor de verwijzende rechter beklemtonen allereerst het feit dat de prejudiciële vraag die door het Hof van Beroep te Bergen is gesteld artikel 53, 17°, van het W.I.B. 1992 betreft en niet artikel 49 van hetzelfde Wetboek, waarvan de Ministerraad een interpretatie zou geven die strijdig is met de rechtspraak van het Hof van Cassatie.

A.3.2. Zij beklemtonen eveneens het feit dat de Ministerraad stilzwijgend voorbijgaat aan de wet die de wet van 7 april 1995 heeft gewijzigd waarbij gedeeltelijk de bestaande en objectieve discriminatie werd weggewerkt door het toepassingsgebied van artikel 53, 17°, uit te breiden tot de leden van de bestendige deputaties en zulks uitsluitend vanaf het aanslagjaar 2002. Daaruit zou volgen dat gedurende de in het geding zijnde jaren, namelijk 1996, 1997 en 1998, wel degelijk een objectieve discriminatie bestond.

A.3.3. Tot slot verwijzen de appellanten voor de verwijzende rechter naar een cassatiearrest van 4 februari 2000 dat het begrip bedrijfslasten definieert en besluiten daaruit dat het feit dat een maandelijks bijdrage werd afgedragen aan de Volksunie een voldoende afdwingbare morele verplichting was om die bijdrage het karakter van een aftrekbare bedrijfslast te verlenen.

- B -

B.1. Artikel 53, 17°, van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992 (afgekort W.I.B. 1992), vóór de wijziging ervan bij de wet van 7 maart 2002, bepaalde :

« Als beroepskosten worden niet aangemerkt :

[...]

17° de bijdragen die door de leden van de Kamer van volksvertegenwoordigers, de Senaat, de Raden en het Europees Parlement aan hun partij of aan een van de geledingen ervan worden gestort ».

Het Hof van Beroep te Bergen stelt het Hof een vraag over de bestaanbaarheid van die bepaling met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, in zoverre zij de leden van de Kamer van volksvertegenwoordigers, de Senaat, de Raden en het Europees Parlement niet toestaat de

bijdragen die zij aan hun partij of aan een van de geledingen ervan storten, af te trekken als beroepskosten, terwijl andere politieke mandatarissen wel het recht hebben dat te doen.

Uit de motivering van de verwijzingsbeslissing blijkt dat de vergelijking inzonderheid de lokale mandatarissen betreft.

B.2. Het behoort tot de bevoegdheid van de rechter die een prejudiciële vraag stelt, uitspraak te doen over de toepasbaarheid van de in het geding zijnde wetsnorm op de feiten van het geschil. Het Hof merkt in dat verband op dat het Hof van Beroep te Bergen ervan is uitgegaan dat de bedragen die de eerste appellant aan een politieke beweging heeft gestort, wel degelijk een bijdrage vormen in de zin van artikel 53, 17°, van het W.I.B. 1992 en binnen het toepassingsgebied van die bepaling vallen, en dat het bijgevolg overbodig is na te gaan of die stortingen als beroepskosten kunnen worden beschouwd in het licht van artikel 49 van dat Wetboek, waarvan precies wordt afgeweken.

B.3. De bepaling die aan het Hof wordt voorgelegd, namelijk artikel 53, 17°, is in het W.I.B. 1992 ingevoegd bij de wet van 7 april 1995 betreffende het fiscaal statuut van de leden van de Kamer van volksvertegenwoordigers, de Senaat, de Gemeenschaps- en Gewestraden en het Europees Parlement.

B.4. Uit de parlementaire voorbereiding van die wet blijkt dat de wetgever voor de parlementsleden een fiscaal statuut heeft willen uitwerken en het stelsel van de bijzondere forfaitaire aftrek van 50 pct. voor bedrijfslasten heeft willen afschaffen omdat het ingaat tegen de in 1988 goedgekeurde fiscale hervormingswet waarbij de aftrekmogelijkheden van bedrijfslasten en in het bijzonder van de forfaitaire bedrijfslasten of vergoedingen, drastisch werden beperkt (*Parl. St.*, Kamer, 1992-1993, nr. 955/1, p. 2).

In het kader van die wetshervorming was het uitgangspunt van de wetgever dat de aan de partij of een van haar geledingen gestorte bijdragen niet fiscaal aftrekbaar mochten zijn. (*Parl. St.*, Kamer, 1994-1995, nr. 1695/1, p. 2).

B.5. Voor de leden van de bestendige deputatie, die tot de groep van de lokale politieke mandatarissen behoren, werd bij artikel 3 van de wet van 7 maart 2002 de regeling toepasselijk gemaakt die geldt voor de leden van de Kamer van volksvertegenwoordigers, de Senaat, de

Raden en het Europees Parlement. Dat artikel is van toepassing vanaf het aanslagjaar 2002 (artikel 4 van de wet van 7 maart 2002). Uit de parlementaire voorbereiding van die wet blijkt dat de wetgever hetzelfde stelsel als datgene waarin de wet van 7 april 1995 voorziet heeft willen toepassen op de leden van de bestendige deputaties die « bij gebrek aan een duidelijke bepaling terzake [...] die bijdragen [kunnen] blijven aftrekken » (*Parl. St.*, Kamer, 2001-2002, Doc 50 1499/003, p. 4).

B.6. Het verschil in behandeling heeft te maken met de structuur zelf van de parlementaire vergoeding, die een belastingvrij forfaitair gedeelte omvat dat alle kosten dekt verbonden aan de uitoefening van het ambt, wat bevestigd wordt door artikel 105, § 1, van de provinciewet, dat bepaalt dat de leden van de bestendige deputatie een wedde genieten waarvan het bedrag gelijk is aan dat van de parlementaire vergoeding voor het mandaat van senator, en artikel 105, § 2, van die wet, dat erin voorziet dat de leden van de bestendige deputatie een forfaitaire vergoeding ontvangen die alle kosten dekt verbonden aan de uitoefening van hun ambt en dat het bedrag van die vergoeding gelijk is aan de forfaitaire vergoeding die voor de in het raam van het mandaat van senator gemaakte kosten wordt toegekend. Doordat de andere lokale mandatarissen geen dergelijke forfaitaire vergoeding genieten, worden zij op een fundamenteel verschillende wijze bezoldigd, zodat het verschil in behandeling redelijk verantwoord is.

B.7. De prejudiciële vraag dient ontkennend te worden beantwoord.

Om die redenen,

het Hof

zegt voor recht :

Artikel 53, 17°, van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992 schendt de artikelen 10 en 11 van de Grondwet niet.

Aldus uitgesproken in het Frans en het Nederlands, overeenkomstig artikel 65 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof, op de openbare terechtzitting van 17 december 2003.

De griffier,

De voorzitter,

P.-Y. Dutilleux

M. Melchior